Sagramental

Josep Aladern

Room 2787.90.30

Harvard College
Library

THE GIFT OF
Archibald Cary Coolidge
Class of 1887
PROFESSOR OF HISTORY

ogle

Joseph Aladern

Sagramental

Poesías modernas,

PRECEDIDAS DE UN ESTUDI CRITICH

PER

POMPEYO GENER

Nous formons notre logique et souvent notre morale, des premières notions que nous donne la nature. Ce sont elles et nonles raisonnements de la metaphysique qui developpent l'entendement humain.

B. de Saint-Pierre

1891

HARVARD COLLEGE LIBRARY
GIFT OF
ARCHIBALD CARY COOLIDGE
APR 29 1925

AQUESTA OBRA ES PROPIETAT DEL AUTOR

Reus Imp de Celesti Ferrando Plassa de la Constitució 40

Digitized by Google

A la ajuda y desinterés fraternal de dos amichs dech lo poguer publicar lo present llibre. Es lo primer lo senyor *D. Pompeyo Gener*, qui, practicant atmirablement las doctrinas humanitarias y altruistas exposadas en sas tant celebradas obras, me ha prestat sa ajuda moral fent per mí sacrificis que no 'm meresch y que may podré pagar lo molt que válen. Es lo segon *D. Joan Ferrer y Serra*, facultatiu com lo primer, que m' ha ofert la ajuda material. A tots dos donchs, dedico 'l present llibre, ya que á ells dech lo poderlo publicar. Rébintlo com la mes gran prova d' agrahiment d' aquest son afectíssim amich y servidor lleal,

L' AUTOR.

EN JOSEPH ALADERN

HEM dit ja fá algun temps, en un estudi sobre lo Catalanisme, (1) que aquest careixia casi per complert de la nota moderna europea, d' aquesta nota que caracterisa l' estat d' ánimo dels últims temps del sigle XIX. Y hem fet observar que ó be 's limitava a cantar la guerra contra 'ls pahissos limitrofes á la antigua corona d' Aragó com son França y Castella, sense cap criteri mes que 'l de un patriotisme mesquí, ó bé presentaba

(1) *Heregias*, cap. *El Catalanisme*. Madrid Fernando Fe, 1887

escenas de un menestralisme desesperador per la seva vulgaritat é insignificancia; cuant no se refugiaba en lo camp per descriurer un ruralisme manso, ó esquerb y semi-salvatge idea verdaderament humana, de progrés, moderna, cap ó molt pocas; per lo menos entre 'ls catalanistas catalanisants Si no hagués estat per unas cuantas personalitats valiosas, pero dissidentas, apenas ni las ideas lliberals tindrian representació en la nostra literatura.

Aixis se compendrá la sorpresa que varem tenir cuant ara fa uns cuants mesos, varem rebrer lo tomet de poesias en cuartillas, que lo poeta J. Aladern va enviarnos perque li posessim un prolech, ó millor dit li fessim un estudi de sas composicions. ¡Vetaqui un dels nostres! vaitx exclamar al llegir las primeras, y per cert que no 'm vaitx equivocar, perque, efectivament en Joseph Aladern, marxa ab lo sigle tal com puga ferho l'

Google

Apeles Mestres. Y he citat lo nom de 'n Mestres que es ya un mestre molt mes fort en l' art de las lletras que molts mestres en Gay Saber, perque 'ns serveixi de punt de comparació ab lo novell poeta que tinch l' honra de presentar al públich que cultiva ó enten la parla catalana.

Los dos poetas van endevant, molt endevant, pero entre 'ls dos hi han varias diferencias essencials. La primera es la de que dintre la mateixa tendencia progressiva, l' Apeles es un mestre del sentiment y del llenguatje, arribant à ser un virtuós de la descripció. Cuant descriu pinta; las sevas estrofas tenen dibuix, color, y fins diré olor y sonido; y las notas de la seva descripció, encara que molt precisas, son molt delicadas, representant casi sempre una "de-

Google

mi-nuance", com diuhen los francesos

L' Alàdern se fixa mes en la tendencia social, y cuan descriu, ho fa d' una manera crúa, buscant mes aviat sos tons forts y 'ls contrastes violents, denotant algunas vegadas la inexperiencia del principiant apesar del seu gran talent y del seu sentiment vigorós. Altre diferencia es la que procedeix del medi ambient que sobre 'l temperament divers dels dos ha influhit, acabant de accentuarlo

L' Apeles, afortunadament per ell y per las arts, ha nascut en una casa ahont may li ha faltat rés, com vulgarment se sol dir. Fill de un arquitecte distingit, ha crescut dins de las majors comoditats y ha pogut educar los seus sentiments sense trabas ni obstácles. Casi ni en l' amor n' ha tin-

Digitized by Google

gut. Casat ab una amiga tant fiel com intelligent que li ha servit de companya y casi diré de colaborador íntim, ha vist plens los seus desitjos, vivint ab ella en una casa que en un petit parais. Son taller es un museo. Lo seuj artí un petit jardí de plantas y de aclimatació, ahont hi han casi totas las esespecies de animals domésticbs y de flors raras y preciosas. Aixis es que canta tot lo bell y tot lo bó de la Naturalesa; l' hermosura y 'ls explendors de la creació, l' amor y la llibertat. Si alguna petita nota trista hi há en las sevas composicions, es tranquila com la claror nacarada del cel després de una posta de sol de Novembre. L' Apeles es lo poeta de la Naturalesa tranquila, en ella viu y ab ella sent.

L' Aladern tot lo contrari. Fill de uns

honradissims proletaris, tenint un ánimo sensible com lo que mes, y una pensa intelligent, ha sentit totas las vecsacions, totas las miserias, totas las indigencias, y fins diré humillacions, del pobre fill del poble, y ab un carácter de ferro, viu com una pólvora, s' ha indignat y ha cantat tot aixó ab aqueixa energia y vigor ab que solen expressarse los que son nats en lo camp de Tarragona.

Tenint grans aspiracions de saber, y de saber molt, de veurer y de coneixer, ha tingut de limitarse á viurer a Reus, á guanyar un jornal mesquí tancat tot lo dia en un taller de litógrafo, y á instruirse penosament, faltantli fins los llibres mes necessaris cuant per comprar aquestos no li faltaba la alimentació. Aixó li ha criat

Google

un temperament nerviós, delicat, casi bé histérich. A més, pensador y justicier, l' espectácle de las fortunas mal guanyadas, de las opulencias insultants per lo estúpidas, de las mediocritats ensalsadas, dels criminals triunfants y respectats, l' han exasperat hasta fer exclatar son sentiment en versos epichs. **"Lo minayre." "¡Ja n' hi ha prou....!" "Lo clam del explotat". "A un amich mort de miseria"** *son evident proba del que dihém.*

Altre diferencia entre nostre poeta y l' Apeles, es que aquest es un principiant, que no ha pogut casi bé moures de Reus, apenas si ha estat alguna qu' altra vegada á Barcelona, y l' Apeles es un poeta ab tota la plenitut de la edat viril, havent viatjat, havent llegit molt, y havent vist molt

Google

mes encara. Mes, tote dos marxan per un camí, lo mestre y 'l deixeble, lo camí del progrés.

Després del que acabàm de dir, no cal ni tant sols indicar que las sevas ideas son democráticas. Bastaria llegir **"La Recíproca"** *per veureho ven clar. Lliure pensador hasta al punt de fer la crítica de la religió, y amant de la ciencia que inspira algunas de las seves poesias, acull ab entussiasme totas las teorias de l' escola evolucionista moderna. Pero en aquest demócrata demagogich que impreca fins la divinitat hi há encara un' ánima tendre, y lo que es mes estrany, un creyent y un esperit religiós. No son pocas las composicions en que 'l preocupa Jesus y la Verge. Lo Pare Etern l' obcedeix fins al final del seu llibre. En ell la*

Digitized by Google

ciencia no ha borrat encara la relligió, no ha fet mes que sobreposarshi. Li succeheix lo mateix que aquell qu' estimant boijament, renyeix ab la que és objecte de la seva passió. Tot se li converteix en odi y venjansa, y sempre 'n parla y sempre hi pensa. Y és que aquell odi no es mes que amor desairat, pero al fi amor.

Aixis es que á l' Aladern li passa lo que á En Renan, que va venir á ser anti-catolich á forsa de ser religiós, tant, que després no ha fet res mes que escriurer sobre 'l Cristianisme y 'ls seus origens, de modo, que 'ls seus tomos de Jesus fins á March Aureli, no son mes que un Nou Testament escrit á l' istil del sigle, y 'ls dos de l' Historia d' Israel, represen-

Digitized by Google

tan lo Testament Antich, en suma, una Biblia laica y ell un bisbe civil.

¿Que indica això? Una naturalesa superior, que s' ocupa d' algo mes que de lo material y vulgar de la vida cotidiana. En l' Humanitat s' hi troban dos classes de vida; la una vulgar, (casi diré bestial) que no s' ocupa mes que de menjar, beurer, dormir y reproduirse, mes ó menos bé, ab major ó menor desahogo y plaher, al mateix temps que dels medis per realisarho. Aquesta es la que portan la major part de la gent casi de una manera exculssiva. Pero hi há un altre vida superior que consisteix en un contínuo desinterés per tot lo que es gran y bó, que te per objecte las formas puras de la Bellesa, de la Ciencia, de la Justicia, de tot això que un

esperit religiós ne podria dir Deu en sí mateix, y que per tant tot ho dedica y ho sobordina á la comprensió, per l' inteligencia, de tot lo que es verdader, y al sentiment, l' amor, de tot lo que es gran y hermós. Aquestas dos vidas tant en oposició, y que no obstant alguns portan en sí mateixos, preponderant l' una á l' altra, han dat lloch á que 'ls metafisichs las materialisessin en dos substancias: lo cos y l' ánima. Donchs bé, l' Aladern te atrofiada la primera é hipertrofiada la segona. En ell la materialitat de la vida es lo de menos, lo tot es l' esperit, es adir, lo cor y l' inteligencia.

¿Que de estrany té, que essent tot cor y tot pensament, se preocupi encara de las formas baix las cuals va esser iniciat á la dita vida espiritual

Digitized by Google

en la seva infancia? Cuant era petit creya, y això li bastaba. Lo bon Jesús y la santa Verge l' aconsolaban, y en ouant á las miserias de la vida las sorportaba ab resignació, perque Deu lo pare havia de venir á fer Justicia 'l dia del Judici.

Pero ha anat creixent y la Ciencia y ab ella la critica li han obert los ulls. Las desgracias é injusticias socials l' han exasperat y ha deixat de creure en lo sobrenatural. Pero 'ls divins fantasmas tornan á sa pensa obstinantse en no fondres. En los moments d' angoixa se li pressetan tal com ell los havia vist cuant era noy é hi creya. Fins Satanás y la Mort venen á inspirarlo baix sa forma dogmática. No obstan aquets dos son los que mes transformació sufreixen en sa

pensa. Lo Satant ya es lo esperit del mal, pero de un mal social y casi diré necessari, y la mort es fatal y necessaria també, per lo renovament de la vida.

En cuant á l' element dramàtich y patetich de las poesias de l' Aladern, uneix de lo que hem apuntat al fer lo paralelo d' ell ab l' Apeles. L' idea de Justicia l' ha obcedit en la seva pobresa com á Job sobre 'l femer. Ell veu ben clar que 'l fi de la Humanitat, lo que deuria ser, es una cultura humana superior per la Justicia, la Ciencia y l' Art, y que aquesta alta cultura, no pot ser sólida fins que sigà general, y que no pot ser general fins que tots tinguém medis d' obtenirla proporcionalment á las nostras abtituts. Tot home te dret á la seva

perfecció relativa; es á dir, á desarrollar tots los germens de inteligencia y de sentiment que en ell porta. Lo dret á la evolució es la font de tots los demés. Si los legisladors aixis ho haguessen considerat, potser no hi haurian tantas constitucions buydas. La llibertat no es mes que una forma exterior, un modo de ser, una condició del desarrollo, no implica mes que la falta d' obstacles, no es res de positiu y real sinó en cuant es negació de traba, de limit, de barrera, de cohibició. Lo positiu es lo desarrollo, la evolució, la energia interior que 's projecta. Y com la tindrá, per més que 'n porti las disposicions y 'ls germens l' individuo que careix de medis? Donchs una cuestió 's posa aqui imperativa y terrible: **Lo dret**

à la vida. Y no entenèm per dret à la vida aquest suposat dret brutal à unas cuantas caixaladas iguals per tots que posa al mateix nivell al grosser y al estupit que al sensible y al inteligent, nòl que això fora volguer tornar à la sopa negra de Esparta, à l' olla dels convents ó bé generalisar lo ranxo dels cuartels. Per dret à la vida entenèm lo dret que té cada sér humà à que se li proporcionin las condicions necessarias per que 's desarrollin tots los elements de vida que cada un porta en sa naturalesa, desde las predisposicions de la vida orgánica à las de la vida genial y heroica.

Això es lo que ha entrevist l' Aladern, y com això està ben lluny de realisarse, tant lluny que ni 'ls partits mes avansats se 'n preocupan, ni

'ls seus prohoms en saben res, per aixó al veurer las miserias socials prorumpeix en crits greus de desesperació perduda. Pero per la seva poca edat é impulsat pel sentiment y no per la reflecció estudiosa, ha cregut possible una solució absoluta del problema social, tal com s' ho imaginan los obrers anarquistas, y no ha vist que tota idea de reforma absoluta no 's planteja may per complert, pues las reformas radicals sols serveixen per millorar condicions, per remoure obstacles y res mes. L' igualtat absoluta es impossible; lo que deuria ser, es que los superiors pel seu cervell y pel seu cor no fossin vensuts pels inferiors mes astuts que ells en la lluyta per la vida. Lo que 's deu procurar es que no siga l' astucia la que triun-

Digitized by Google

fi, sinò 'l cor y la verdadera inteligencia, y això 's va conseguint de dia en dia, y la prova es que cuant mes civilisada es la nació, mes posició y fortuna tenen los que valen de debò mes s' aprecia lo treball inteligent y menos val la renda. Aqui, un que té diners, fets qui sab com, ho es tot; à París no es casi res.

Això fá que l' Alarden com á poeta no té escola à la que puga afiliarse en Espanya. Sols se sembla un poch, y encar molt de lluny, a n' En Bartrina.

A qui mes s' acosta es à alguns poetas francesos, y com á temperament revolucionari, à alguns russos, ab la diferencia que aquets tenen aques-

Digitized by Google

ta energía per la protesta, pero no per anar á cap fi de vida, sinó per un instint vago de sumissió ó de anulació, com si en son interior portessin lo sentiment ò l' idea confusa de que la vida es un cumul fatal de sufriments, y que cal dedicarla à algo superior que ells no s' esplican, algo que las religions orientals han personificat en un Deu y un Emperador sobre la terra. Los nihilistas russos trencats aquets antichs motllos, ne buscan d' altres que tingan encara formas parescudas, mes s' enlloran ya per endevant á l' idea de viurer sensa un amo. L' Aladern al revés, si predica destrucció, es perque vinga una era positiva de vida per la Humanitat matelxa.

Als francesos s' hi sembla per la

concisió, l' istil y fins los assumptos. Aixis es que recorda a en Jean Richepin, á Madame Ackermann y en Baudelaire.

Ab en Richepin es ab qui se sembla més, sobre tot en las **Blasphèmes** *y* **La Chanson des Gueux**; *sols qu' en Richepin á viscut á Paris y ha assistit á las lluytas grandiosas de las grane manifestacione del pensament modern ab la ortodoxia de tots los cultos. Ademés, en Richepin ha pogut veurer lo* **baix fondo** *d' aquella inmensa* **urbe**; *los que á la matinada van á fer tiberis á las catacumbas* **Des Halles centrales**, *ò tenen los seua nius á las alturas de Montmartre y als aforas de Montrouge; gents reunits per la desgracia, 'l vici, y 'l crim, que casi ya no son poble, sinò algo semblant á*

Google

aquella escuma de la **Suburra** *que 'ls romans coneixian baix lo nom de* **plebs.** *Y l' Aladern no n' ha vist res de tot aixó, perque Reus es massa petit per presentar tals lluytas y criar tal baix fondo. Hi hà poca aigua per aquestas tempestats y per que s' hi crihi aquest llot,*

Unaltre diferencia. En Richepin, encara que ell vol ser Touraniá, es un ateniense, de educació y d' instins. Tot en ell revela cultura, hasta 'ls renechs; es un verdader poeta **fin de siecle.** *Y 'l nostre Aladern, molt menos cult, es molt mes ingénuo; es massa jove y li falta experiencia. Tant sols te 21 any, y casi may ha surtit del país.*

Se sembla á Madame Ackermann en las poesias de tendencia cientifica y

positivista, y en las que hi intervé algun element figurat tret de las mitologias antiguas. Analogas ideas y analech desarrollo.

En las en que hi surt lo diable y en alguna de escéptica, te reminicencias d' en Baudelaire. Y hem de fer constar que ditas ressemblansas, son absolutament casuals ó millor dit produitas per analogias de temperament y de circunstancias, pues l' Aladern no ha llegit à cap dels poetas qu' hem anomenat. Sols d' En Richepin ne coneix una colecció de cuentos en prosa.

En cuant á las analogias que te ab lo nostre malograt Bartrina, dirém que 'n té l' atreviment de conceptes y lo paradoxal d' algunas ideas, si bè que ab molt menor grau, y ab la diferencia de que en Bartrina casi bé sem-

pre duptava y l' Aladern casi bé sempre creu, per no dir sempre. Ademés, en Bartrina era mes fi, mes subtil, mes ingeniós que 'l nostre poeta, pues aquest, es sempre expontâneo, d' una manera franca y robusta, encara que l' expontaneitat li resulti brutal á forsa de serho.

Anyadirém sols á lo dit, que en la familia de l' Aladern lo sentiment poétich hi es hereditari. Lo seu avi, en mitj de las lluytas politicas de principis del sigle, componia cansons que feya imprimir y que ell mateix anava venent pels pobles cantantlas per las plassas, tal cual nostres trovadors de la Edat Mitja.

Per acabar, dirém que l' Aladern es un poeta que podrá tenir defectes (¿qui no 'n té?) y ames, los defectes

Google

fins sent grans no obstan las cualitats grossas; pero te una cualitat molt rara: no es vulgar. Tal volta te mes intenció moral que instint artistich, obrant mes impresionat per tendencias socials que per necessitat de produhir bellesa pura. Pero es tant jove, que deu pendressel en block, esperant que un dia será un gran poeta, encara que es molt difícil lo de profetisar en un ser que encara no está en la plenitut de la seva producció. Cuant yo tenia l' edat de l' Aladern tothom creya que yo seria un bon pintor, y anant mes lluny encara, quant estudiaba al Institut, me van suspendre de psicologia lógica y ética y de francés, y tal dit tal fet, si algun aplaudiment he tingut, ha estat en los meus escrits filosòfichs y en dita llengua.

Google

Aixis nos obstindrem de fer profecias; sols dirém que en l' Aladern hi ha pasta de poeta y pasta de pensador moralista. Lo que 'n surtirá lo temps ho dirá, pero no duptem que 'n surtirá quelcom de bò per las lletras catalanas, en particular y per l' Humanitat en general, pues es un cervell ahont lo foch sagrat hi crema.

Pompeyo Gener

SAGRAMENTAL

A LA PLOMA

Per sobre 'l paper passant
deixa de llum un destell
que 'l mon vaji illuminant.
Vos ab la tinta fixant
lo que forja mon cervell

Lo just defensa ab valor.
Combat la maldat immensa
amant propagant l' amor;
formula 'l que creu ma pensa,
fes sentí 'l que sent mon cor.

Homo ferus

Era quant en lo increat perduda
la llum d' inteligencia avuy naixenta
que lo existent trasmuda,
l' home mostrava ardenta
del salvatge la passió cruel é indigne,
la llengua al bell parler encara muda,
son ánima bestial forta y valenta

Sa rojenca y crespada cabellera
extesa per demunt l' espatlla nua
de pel muxí cuberta
com la pell d' una fera
y unida á vertebral ranada cúa,
no hé *Vanu* desperta
se 'n va á la llnyta que en lo mont l' espera.

La punxaguda massa
en llicorell tallada
que dels muscles forsuts la carn traspassa,
estreny entre sas mans fortas, ossosas,
al cos, porta lligada
la pell que al *peresós* va arrancá ab manya,
y del *mammout* las dents blancas y hermosas,
los punyals son que en mitj lluyta empenyada,
crudels y sanguinosas
lo cor traspassan al rival ab senya

Arriba á la collada
abont l' espera ab sa host gent enemiga
ab qui lluytant poch temps s' es barrejada
y á encarnissars' no triga,
y entre 'ls blochs que saltant furients devallan
y las fletxas que volan
y 'ls llicorells que dallan,
y 'ls rochs que van cayent com uns pluja,
nombrosos mil guerrers de mort badallan,
sers que com grans de blat á munts se molan
de la guerra infernal en la tramuja.

Los animals que allí 's troban s' espantan;
un *mammout* que ho ovira
esporugat fugint arrenca á corre,
uns *ossos* dins ses covas prest se tancan
l' *ictiossauro* botant al mar se tira,
un *cymacus* d' un arbre al cim se penja,
un *mastedont* bramola,
y 'l mes fer que sols gosa en la revenja,
s' espanta al contemplar lo que s' inmola.

Avuy que en lo gran mar de l' existencia
que te sigles y sigles per onadas
han naufragat tants sers, l' humana ciencia
ab calcul y experiencia
declara sens valor per anticuadas
las tradicions sagradas
que explican que de Adam tenim la forma
que Deu li va dona al pendres per norma.

Google

Los que creyeu ab fé aqueixos misteris
perque la ciencia y Deu creyeu que es una,
sens que la passió us vencia,
confesseu que es vritat que 'l fill de l' Eva
mercé à la selecció á Deu se encamina,
y al contempla 'l passat desde eixa altura,
que nos dona la Ciencia
regoneix ab content la raho seva
que es obra mes honrosa y mes divina
conquistar l' animal tanta cultura
que no d' angel tornarse bestia impura.

Google

Las llissons del Diable

(L' Esperit del Mal al home)

¿Que foras, débil sér, si 'l Deu que adoras
al traurat da son sí
desbordantne sas ansias creadoras
no m' haguée fet á mi?

¿Perque hi foras al mon? ¿y quin missatge
vénias á portar?
Erats dintre l' Eden flor que 'l oratge
desfulla ants de granar

Jo vaig crearte 'l mal perque sabesses
que l' Hom' pot esser Deu,
perque de son caotich fons traguesses
la ditxa y gosar teu.

Google

Aixia creante 'l mal, tu, cada dia
al veurel extingit,
tant sola á ton esfors deus l' ambrosia
d' un disfrutá infinit.

La Mort al Home

Al contemplarte posat
ser huma sobre aquest mon
en lo misteri profon
de ta existencia has pensat.

Dotat de una inteligencia
que à la perfecció camina,
has buscat la llum divina
y com causa y fi à la ciencia.

Y buscant per tot arreu
has penetrat en la nit
de ton origen, y 'l *quid*
que hi has trobat ha estat *Deu*.

Al investigar lo fi
per cual ta vida es destruida,
al cap de ta curta vida
m' has trobat per causa à mí.

Y aquest Deu que al mon te posa
fente esclau d' un sembant teu
que ha trobat en aqueix Deu
una máquina horrorosa,

l' has benehit sempre ab fé
fanatich l' has adorat
havent personificat
en ell l' emblema del bé.

Y a mi que árbrit inconsient
ab mes poder que ell de sobra
vinca á renovarli l' obra
ab cap destructó y potent,

á mi que las gerarquias
vaig cada dia igualant
nova vida provocant
destruint lo creat tots los dias,

Google

á mi tu m' has malehit
y com si fos ton rival
m' ets eregut geni del mal
y germana de la nit.

¿Perqué al que aixis te nivella
lo miras ab tan pó?
¿Si no fós una destrucció,
hi hauria vida novella?

***

Si jó al treures d' esta vida
tingués un mon mes pervers
qu' aquest per dur vostres sers,
m' adorariau sens mida.

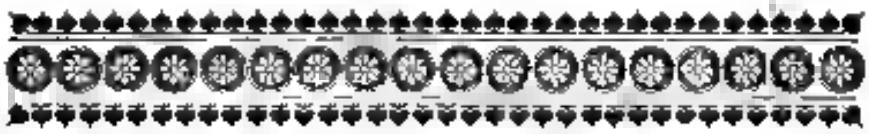

La Recíproca

I

Paris, 1593

¡Viva lo nostre Enrich! (1)

Per defensar del Rey lo trono, 'l poble
en armas s' ha alxecat;
lo partit que 'l combat d' idea innoble,
per los lleals vensuts
mil baixas ha notat,
mentres que nos, ¡oh noble Rey, salut!
cinch centas solzament n' havem tingut

(1) Sabut es que l' estat major y lo millor de las tropas que portava Henrich VI al entrar á Paris eran gent del Languedoc. Lo seu crit de guerra era aquest, y encara avuy dia se trova en lletras de bronze al peu de la estatua d' Henrich IV a Pau

Digitized by Google

II

París, 1793

¡Vive la Republique! ¡ça ira, ça ira, ça ira!

En lo poble germina la llevó
de la Revolució,
per ella sotmogut s' ha despertat
y en contra 'l Rey en massa s' ha aixecat.
Y 'l poble ab impuls noble
promulga nova lley.
Si per causa del Rey moria 'l poble
just es que per lo poble mória 'l Rey.

Google

Clam d' Eva

Desde l' infern ahont son pecat purga
nostre primera mare,
eixis deya á Maria
la santa Verge que ab doló escoltava

«Doleusa de mas penas, Verge pura,
doneume una mirada,
dieume, casta esposa
si vostre cor de compassió pot batre

»Si pot batre al clamor de desventura
d' aquesta pobre mare
que fá centurias crema
ab sos fills que pateixen per sa causa!

Google

»Per castigar lo meu pecat l' Altíssim
condemna á ma nissaga,
¿que saben ells, oh Verge,
que saben ells de ma primera falta?

»Deu pare de sa pena condolintse
los doná una esperansa,
y us esculli senyora
perqué de son Fill-Deu siguesseu Mare.

»Vos que encarnáreu á lo Verb fentlo Home
posareu una escala
per hont los que vinguessin
pujar poguessen á la Gloria Santa.

»Vosaqu exaltar vau l' Obra Divina,
no salvaréu la mare,
ya que alguns fills salváreu
ab vostra santa divina á eixos antres?

»Mireus, oh Verge, que 'l pecat que purgo
de vostra obra es la causa;
á mí 'm deveu la gloria,
si, à mon pecat deveu lo dirvos Santa.

»Si 'l Fill de Deu fet Hom' al mon portareu
fou per borrar ma taca.
Un Deu per Fill vos dono,
¿y vos la gloria gosaréu negarme?

Google

Lo Nou Tàntalo

Lo mon no coneixis, van portarm' hi
Lligat de peus y mans,
protectors vaig trobar que s' oferiren
à dirme tot quant hi há.

«—Obra 'ls ulls; ¿no divisas la campinya?
Lo mon, ¿lo veus que es gran?
Com estas te planuras y montanyas,
mes bellas, mes encar.

»La ciutat que trepitjas es bonica
grandiosa y elegant,
pero mes grans y mes bellas que aquesta
te 'l mon altres ciutats

»Dirasme á quant arriba ta fortuna
«Tan sols á dos mil rals!!!»
Donchs hi há al mon qui los millons na compta
com tú rals sols comptar.

»T' estimas à ta esposa perque hermosa
hermosa es y lleal?
Donchs hi há qui te una dona per' quest vespre
y un altra 'n té demá.

»Vull que admiris riquesas. ¿No divisas
un bulto negre al mar?
Donchs es un gran vapor que vé d' América
de llingots carregat.

»Veus l' estació del Nort? ¿L' ets ben mirada?
Corrent per sobre 'ls rails
vuyt horas al llarch tren tant sols li bastan
per' ná á la capital.

»No divisas uns fils que l' espay ratllan?
Son fils electrisats
que portan la paraula de la fabrica
cap al despaix volant.»

. . . . . .

No m' allargueu per Deu aquest martiri
perque m' esteu matant!
¿Perqué heu de abusá' axi del pobre pobre
lligat de peus y mans?

Datos per la Historia

Sonet

A mon amich Ricart Catalá

Contin las bacsnals, las alegrias
aquells que en richs palaus y entre pleers riuhen
y de goig y diners plens sempre viuhen
que jo sols puch contar las penas mias.

Per ells, s' ho de saber que 'n nostres dias
lo mon es un Eden ahont hi somriuhen
tots los bens ideals que al cel eninhen
de ahont baixals en vá volgué 'l Messias.

Google

Mes també es de bon just que tot cor noble,
(si es que 'l cor buma deix de passada
durant uns cuants cents anys la virtut doble,

de sentir pel costat que mes li agrada)
sàpiga un jorn que esclau lo fill del poble
martir per ells doná sa sanch preuada.

Tot se ven

Un dia l brau Llucifer
lo negre infern va deixarne
estrenyent entre sas mans
unas monedas de plata.

—Digam hont vas Llucifer,
¿perqué de ton cau t' escapas?
Va preguntarli Jesús
mirantlo deixar sos antres.

—Vaig á la terra, Senyor,
ánimas vaig á comprarne
que massa buyt l' infern tinch
y m' estant en vaga 'ls diables.

—Pocas ne deurás comprar,
puig que ab molts pochs diners marxas;
mes que la plata y que l' or
pot la vida perdurable.

—No n comprare pocas nó
que per ben poch solen darse;
per acontentar l' infern
prou n' hi ha ab un grapat de plata,

que tot en la terra 's ven
fins tos sacerdots y 'l Papa,
que per uns cuants sous no mes
venen lo perdo de l' ànima.—

En la mort d' un amich

(MORT DE MISERIA)

Varen llensarte al mon perque xuclessie
no mes lo vrí que té y 'l cohen que emana
y pels altres lo bó y lo bell deixessie,

eix es lo teu desti, nissaga humana·
rotan de tips los nns quan no ho merèixen,
y 'a moren badallán altres de gana.

Meléyts sigan aquells que nusos neixen
y troban ja parat un llit de sedo
y de tela y fí estam promte 'ls vesteixen!

No tocan com Jesus la palla freda,
ni senten el plorà á so pobre mare
qne está plorant també ¿que mes li qneda?

Potsé à viure mes temps podia encara
ton fat sempre crudel dart' novas penas
y d' infelissos sers, ay, ferte pare

Desgraciada la sanch d' aquellas venas
que engendra pobres sers que al morir veuhen
sa vida salpicada sols de penas.

Si Deu es bondadós com alguns creuhen,
¿perque no iguala douchs aqui en la terra
la vida d' aquells sers que viure deuhen?

Efecte d' un fat ¡ay! que casi aterra,
ve á ser máquina l' hom' que al hom' tortura
y un monstre que se 'l draga n' es la terra.

¡La Terra! Cregueu qu' es mare ben dura,
sas creacions ens mostra cada dia
obrant 'ls lu tot seguit la sepultura,

y vé á considerar la pensa mia
que molt mes que sos fills es cruel encara,
puig tant sols ha vingut a serne mara
per tragarse ben prest los sers que cria

Anti-darwinisme

Desde l' edat primordial
(segons demostrà Darwin)
en que era l' home animal,
ha anat deixant son instint
y s' ha fet ser racional.

Pero á Darwin combatent
si un molt bé s' ho reflecciona,
veu á l' home clarament
fent de la seva persona
l' animal que es mes dolent.

Lo minayre

Als socialistas del Nort

Vius ficat dintre la terra
com un taup furgant lo fanch,
las entranyas de la serra
gratas consumint ta sanch,
si s' ensorra y 't soterra
sepulcre tindràs de franch.

Dant cent cops y mil ab l' eyna
arrencas lo mineral,
y per vuyt rals fas la feyna
y 't diuhen que sixó sols val!
¡Y ets l' *Homo Sapiens* que reyna
sobre tot lo terrenal!

Google

Lo ferro que ahí arrencavas
avuy va a la fundició,
si ahí rogench te 'l miravas
negrench avuy té 'l coló.
Mentres tú de sanch minvavas
ell anava adquirint tó.

Aquí 's forja un canó Hontoria
com per art d' encantament,
mes enlla saltant l' escoria
va rajant l' acer bullent,
acer que forja l' Historia
fen fusells de retglament.

Y si allí un canó 's forjava
sabres brollan mes avall,
si 'l mineral no tallava
los sabres prou tenen tall,
que si 'l sol no s' hi mirava
en ells tindrá un bon mirall.

Bayonetas á dotzenas
com sabres brostan també;
mentres sanch hi haja á las venas
llansetas poden ben sé,
que si 'l miner passa penas
que tots ne passin també.

De ton cau de la montanya
no surtis per dir «¡soch hom!»
que 'l canó te per entranya
un glop de pólvora y plom,
que per tot, com aqui á Espanya,
al mon, no es igual tothom!

Ja sabs donchs per quin fí neix
lo que aixis se veu tractat,
ja sabs donchs per qué serveix
lo ferro que has arrencat—
Per ofegà en tu mateix
l' idea de Llibertat.

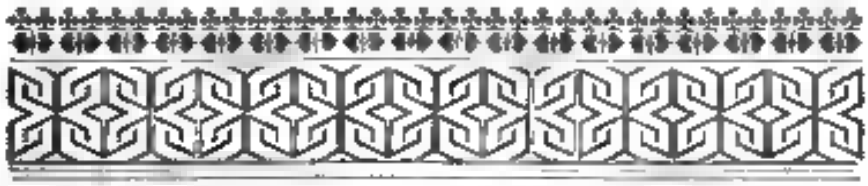

La vera y la falsa glória

Molt mes gran que Moissés creador de rassas
la ciencia á Darwin creu.
Moissés va somniar lo que no era,
Darwin ha vist lo que és.

Molt mes gran que Jesús redimint pobles
serà en breu Gutemberg.
Jesús entrava al *cor* de qui l' oia,
aquest entra al *cervell*.

Mes gran es que sant Joan Evangelista
lo filosoph francés
que ab lo nom de Renan totnom atmira
y 'l mon enter coneix.

Mes martres son que 'ls sants de gran memoria
Servet, Huss, Galileu
morian aquells per un altre vida
aquestos pel saber

Per ells entran al temple uns quants fanatichs
tot murmurant un res,
y sota negres voltas s' agenollan
sense saber perqué

Aquestos l' Univers tenen per temple,
per altars monuments,
y en cada ser sensat de tota rassa
un fervorós creyent.

Google

Lo clam del explotat

Ni trone ni trona

A mon amich Joan Montseny

Si m' ensenyan que Deu no té existencia,
si m' esplican que l cel es sombra vana,
si 'm diuhen que ho creà l' inteligencia
un jorn quan no era encar prou forta y sana;

Y anyadeixan que sols l' única gloria
podrá gosarla l' hom sobre la terra,
demostrantme que acabará quan morra
que l' ánima ab lo cos un clot soterra,

Si mon clamor l' humanitat no escolta,
si se 'm nega 'l que crech que de dret guanyo,
si apurar se 'm fa 'l fel mil y una volta
y se 'm roba lo que suant sanch afanyo;

No troben pas estrany que arribi un dia
que tot seutne honrat fill de bona rassa,
pegui foch á l' Iglesia y l' Alcaldia
y proclami 'l cantó al mitj de la plassa.

Google

Las dos llosas

—Gran Deu, aparta 'ls obstacles que ,no fan mirar com extrangers los uns als altres.

Macbeth, ac. 4 t. esc. 3 ra

Las canteras de Carrara
van dar un bloch sense tara
de un marbre blanch com la nen,
per una y per altre cara,
per son demunt y son peu

Molt prompte 'l van mitj-partir
d' hont dos llosas van sortir
d' igual grandaria é igual pés
que ab gran enginy van pulir
y van vendre poch després.

Google

Mentres que l' una al moment
va fer cap a un monument
gran y artistich sens igual
grabants' hi en lletras d' argent
un nom sagrat é inmortal,

l' altre se 'n va aná a parar
d' un poblet en lo fossar
portant un nom incrustat
que l' havia d' esborrar
lo rovell y l' humitat.

***

També los homes creats
tal com son d' igual manera,
lo mon los té destinats
amb' uns fins tant separats
que 'l pensarhi desespera.

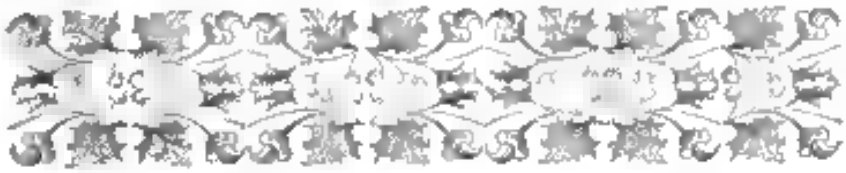

¡Ja n' hi há prou!

A l' action au mal le bien reste ignoré
A. de Musset

Al Pau Brú, pagés da rassa
li ve un dia un pensament
que per son cap com llamp passa
y aixis obra de repent.
Baixa prest cap a l' entrada
y va cap a cal ferrer
prenent de camí una aixada,
la de mes trempat acer.
Renegant lo camí amida
murmurant á cada pás:
«tu que al arbre davas vida
al homes mort donarás.»

PAGÉS

Mireus ferré aquesto aixada

FERRER

Prou la veig, no té pas rés

PAGÉS

Ras té y está ben trempada,
mes no vull que cavi mes

FERRER

Es potser massa feixuga?
Donche un altre aqui 'n teniu.

PAGES

Qui siga esclau que la duga.

FERRER

¡Pau, que dieu?

PAGÉS

Lo que sentiu.

FERRER

No voleu donchs cap aixada?

PAGÉS

Nó!

FERRER

Donche com treballareu?

Google

Pagés

Ja 'n tioch l' ánima cansada
de treballar, voto a Deu!

Prou que m' ha cruixit los ossos,
prou que m' he causat suhors,
prou que hi he arrencat terrossos
pera mantení als senyors.

Prou n' he fet surtir d' eix ferro
de raigs de mecís ergent
fent de ma vida un desterro
per enriquir á altre gent.

Lo senyor de mi 'e refia
per fem traure al camp lo such
treballant de nit y dia
lo que puch y 'l que no puch.

Mes je que 'n aqueix presiri
se 'm fa beure amergent fel
fentme passar un martiri
per alcansà un altre 'l cel,

Google

y se 'm deix en l' ignorancia
y se 'm fa morir de fàm,
y se 'm tracta ab arrogancia
y no es escoltat mon clam,

d' aquesta aixada que us porto
féumen, bon ferre un punyal...
ants que cavar, m' aconhorto
de anà á robá al camí ral.

Google

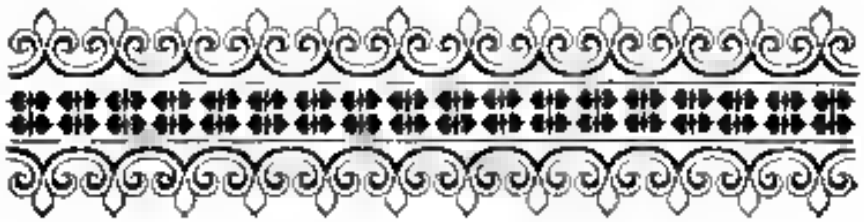

Drama terrible

Anegantse de llum y de ventura
y batent en l' espay sas blancas alas
ton fent mil tomballons,
imatges del amor y la ternura,
per sobre de pradelís coberts de galas
passan dos papallons

Giravoltan los dos, pujan y cauhen,
semblan dos pensaments, flotants, suspesos,
de dos enamorats,
en frenética lluyta se complauhen,
y s' atenaan y juntan fentse besos
de ditxa emborratxats.

Atrevit un aucell los dona cassa
quant arriba à son punt l' ilusió bella;
(dels seus amors ré 'n sap,)
embocantsels golós als dos s' empassa,
donant per llit nupcial à la parella
un recó dintre 'l pap.

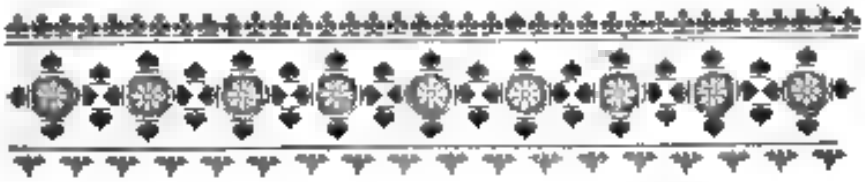

La Justicia Divina

I

Quant ala vint va comenear
á tenir na de rahó,
se llensá á la diversió,
y no feu mes que gosar

Als cinquanta va penear
sobre la vida y son fi,
y veyentse ya morí
y del passat renegant,
va fé una mort com un sant
y Deu lo cel li va obrí

II

Fina als cinquanta fou bó,
va creure ab tot, fina ab Deu,
la vida mes santa feu,
va cumplí ab la relligió,

buscá una vida milló
de sas creencias duptant,
y al mon del plaer entrant
fins de Deu va renegar,
y diu que 'a va condempnar
perqué morí blasfemant.

. . . . . .

¡Y Deu es just y Omniscient
y tot sempre ho té present!

Google

La Lley

Per ma de Moissés Jehová
va escriure dèu manaments
que al poble hebreu los doná
perque á ells fossen obedients

Al tenir la Humanitat
d' aquell bé una idea clara,
tot al revés ha obrat
y segueix obrantlı encara.

¿Perqué l' hom' te per corrent
que una lley al instituir
pel fet de ser manament
la pugui al punt infringir?

Google

Tal cop lluny de ser fatal
fora de profit primé
posarse á predicá 'l mal
pera fer practicá 'l bé.

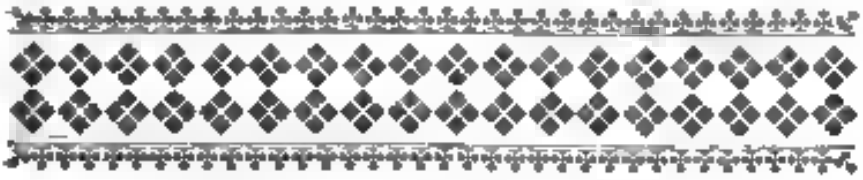

Anyorant la pátria

(Reverie)

—No hi ha mes pátria que la dels desterrats

Alfons Karr

A mon amich Emili Bolart.

Ficat dintre de ciutat
quants cops he anyorat ma pátria,
ma casa plantada al camp
de Tarragona, en plé ayre
Recort que malalt al llit
me trovaba en casa extranya,
¡llavors si que vaig pensar
en ma caseta y mos pares!
Pera combatre 'l meu mal
medicina no trobavan
Si 'm volen dar la salut
porteume ayres de ma patria

Google

Me vaig fixar un moment
lo cap entre mans posantme,
vaig tancá ls ulls per res veurer
y vaig veurer mes encara
D insomni vaig quedar pres
y deixant mon cap moll caure
mon esprit visqué de nou
en los bells jorns de ma infancia

Enterbolida ma pensa
fantasiosa y malalta,
era un mirall entelat
hont mitj confosos mirava
los mes llunyadans recorts
de ma ben volguda pàtria.
Me veya prop de ma llar
sens ilusions, nin encara,
mirar lo mar, terra y cel
com senyor del que miravaj
sens un dolor que plorar
sens lo desengany que amarga,
tot plé d' alegria 'l cor
sensa coneixer las llágrimas.

Digitized by Google

Que delicios era 'l pla,
y que imponent la montanya!
lo cel que n' era de blau!
la mar que serena y brava!
Oh antiga vida del camp
com t' anyora mon cor ara!
¡Quinas amigas tan fiels
eran pera mi las plantas!
Las flors me davan olors,
los arbres sombra 'm donavan,
la seva sava y ma sanch
un mateix aire avivava.
Recordo 'l groguench sembrat
sas arestas llampegantas
quant sos raigs daurats lo sol
hi batia y hi estrellava.
Aquella mansa grogor
las rosellas espurnaban
com gotas de sanch caygudas
en una plata daurada.
Recordo que al fetse fosch
bufava la tramontana,

Google

lo blat llarch y vincladis
s' ageya y 's doblegava,
  gronxanse d' aci y d' allà,
mansoy, arremolinanse
com un mar alborotat
quan bufa la llevantada.
  De las ramas y 'ls brancalls
penjanta de fruyta gemada
per entre 'la clars l' horitzó
blau y sere divisaba
  al sur limitat pel mar,
tot clapat de velas blancas,
al nort, per los colls y pichs
de las altas serraladas,
  ovirantse lo vert blau
del bosch estes a grans clapas
fent sombra al moradench gris
desde 'l cim fins á la falda.
  Plena de la llum del sol
l' atmosfera brillejava,
immensa mar de claror
hont los aucells navegavan.

Cada arbre 'ls era un illot
desd' hont desplegavan alas
desd' hont entonavan cants
ab que alegrar l' encontrada

Aquelx es l' estiu al camp,
al camp de la meva pátria,
si l' estiu es delitos
també molt l' hivern m' hi agrada.
Si 'l camp esta despullat
y mort y fret com cadavre,
alegria hi hà en la llar,
vida hi ha dintre las casas
Yo anyoro lo dols recoit
d' aquellas llargas vespradas
quant vora del foch sentat
y amanyagat pel meu pare,
l' avi 'm cantava cansons
y qüentos vells m' esplicava
mentres las asclas de pi
y 'ls rabassons feyan flamas

Jo anyoro lo buf del vent
udolant per las teuladas
com colla de mals-esprits
que passessin fent gatzara.
Jo anyoro aquells dematins
de forta y freda gebrada
que deixava blancbs los rochs
y argentava arbres y plantas
Del hivern anyoro 'ls frets
tant com del istiu las calmas
Mala terra n' es per mí
mala terra, sí, molt mala,
la que al hivern no te frets
ni té al istiu raigs de flamas.
Barcelona es ma presó,
yo sols soch lliure en ma pátria,
que 'm moro d' anyorament
ficat en carrers y casas,
dintre circuls y cafés,
dintre fondas y teatres,
y yó vull viure en lo camp
que la Natura es ma mare.

Digitized by Google

Póstum

Dedicada á mi mateix

Era una nit d' hivern, lo vent brunzia
y ab son brunzir pahorós m' endormiscava,
la postrera ilusió del cor fugia,
mon cap ple de pesars desvariejaba.

. . . . . .

Un cementiri trist, sembrat de llosas
trencadas á bocins, ossos per terra,
per tot s' alsavan creus, y molt hermosas
esclatavan las flors per la desferra.

D' una tomba al cayrell, en mitj d' ortigas
vaig veure un cap de mort, los ulls encesos,
y mirantme 'm parlá, «Sigas qui sigas
mortal escoltam bé, para tos resos.»

Vaig alsarlo llavors, y ab mans febrosas
vaig estrenyel ben fort com l' or l' avaro,
y sas declaracions misteriosas
vaig procurá escoltar sensa reparo.

«Vaig morir als vint anys—tétrich ma deya—
vaig morir als vint anys, quan menys pensava
quant la vida venir felissa veya,
quant l' alba del amor just apuntava

»Vaig veure hasta quinze anys sols en la vida
un entretenimment sens consecuencia,
sempre alegra, felis y divertida,
sempre plena de llum de l' ignocencia.

»Despres vaig meditar, mirant mos pares
vaig pensar perquo al mon portat m' havian
amigas vaig mirar tornarse mares
d' infants que poch a poch com yo creixian.

»De la vida notant eixa cadena
molt prest vaig pressentir lo grant misteri,
y corrent com tothom tras de la pena
va brindarme l' amor dols cautiveri

»Se encengué dintre mi una inmensa flama,
assedegat de llum busqui l' aurora
y la nit vaig trobar; arbre sens rama
morí sans poguer dar mon fruyt á l' hora.

»Si és trist volgué estimar sens pogué ho veure
mon cor t' ho hauria dit quant ne tania
la llengua no podrá may fertho creure
perqué al di 'l que no sent parla ab falsia.

»La mes gran y crudel es de mas penas
haver deixat lo mon sens lográ tindre
dos horas pel amor de ditxa planas
quant sols per estimar l' home hi deu vindre.

»¡Que 'n vaig fer, trist de mi, d' aquella estada
tan breu entre 'ls mortals? Ay que la vida
tant sola sigué, en mon sar, com flamarada
que un cop encesa s' veu ya es consumida.

»Bé podia saber que aqueixa gloria
que tanta cops vaig somiar es sombra vana!
Bé podia saber que 'l bom quan mória
acabará per ell la rassa humana!

»Podrá haver obrat be, l' aclama 'l poble,
podrá haver obrat mal lo malebeixen,
¿Mes qne és lo que ell ne sab? Malvat ó noble
sols deix lo sen recort à n' als que neixen.

»Obrar be es convenient sols per dà exemple
y fer la vida humana menys amarga;
mes ay del qui en son cor hi aixeca un temple
y ab la profanació jamay l' embarga!

»Son malvats los mortals, busca culayrarlos,
mes ants mira per tu, son Jesús sigas,
procura ab ton esfors sempre salvarlos
pero guardante be de sas intrigas.»

. . . . . .

Lo cap de mort callá, aixis que callava
lo brill de sos fons ulls com s' extingia ...
Vaig despertarme ab surt a mars suhava
y entre las mans mon cap fort extrenyia

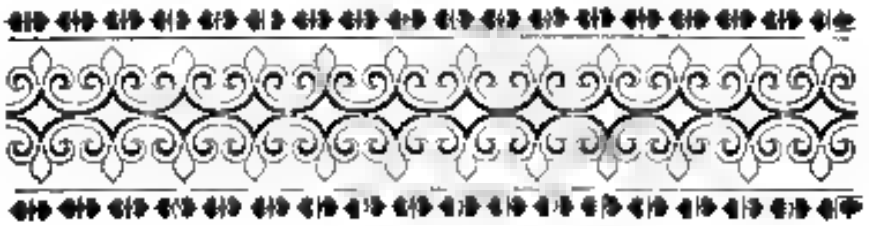

Dilema

Sempre allò que es mes privat
es lo que és mes desitjat
Sempre lo que á la ma es té
lo que menos val sol sé

Perque 'l viure costa afanys
y mil treballs y quimera,
tothom aqui 's desespera
per poguer viure molts anys

Perque la mort va barato
que hasta de franch se la troba,-
ningú de morirse proba,
tothom diu «yo per té 'm mato».

Digitized by Google

Y es que porta en si la vida
una energia inconscient
que fuig del mal que la crida
y fa esforsos sensa mida
per poguer sé eternament.

Atavisme

I

Anant l' explorador terras endintre
de l' India tant extensa en lo desert,
l' ovira y de sa cova
se surt per escometrel un tigre carnicer.

Oh! desgraciat! à la primera urpada
de son ventre ya cauhen los budells,
y sos ullals clavanthi
al coll brolla la sanch que li xucla à raig fet.

Ab la llangua la bestia carnicera
lo morro 's netejava dolsament,
y ab sas robas jugava
com l' esparver nejuga esplomissant l' aucell.

Google

II

Prontupava la tortra entre las ramas
dels pins de un frondós bosch sola y perduda,
cridava à sa companya
que buscant altre amor infiel de ella se allunya.

La senti 'l cassadó y prest atensantse
vers ella cautelos l' arma li apunta,
y dan gnavols queya
ensemps que un espateeh la vall ne fa retrunya.

La plega satisfet de sa certera
punteria estrenyenli 'l coll d' espuma,
fentli batre las alas
l' humá y bon cassador miránsela disfruta.

¿No es vritat que en l' humana criatura
l' instint del carnicer encara hi dura?

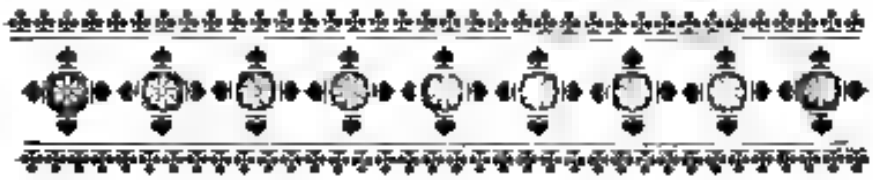

La mort d' un Deu

Entre unas runas de Roma
un Júpiter s' hi trobà
que uns barbaros van plantarlo
de una torre en lo mes alt.

Un feix de llamps en sa destre
tenia 'l Deu irritat
com si amenassés al poble
que burlarse d' ell gosá

Vingué un dia de tempesta
lo foch va ratllar l' espay,
caigué un *llamp*, y 'l Deu per terra
á trossos va rodolar.

Aixi acaban Deus caiguts
per bárbaros restaurats

L' Enterramorts (1)

1.er Novembre 1890

Quant las campanas tocan a morts
cantan alegre canso 'ls fossers,
lo que es per altres suspirs y plors
goig n' es y ditxa per los seus cors,
cavant la fossa fan los diners

***

Avuy tempesta fera rebat
botjas y alzinas y altivols pins,
de cap de vespre ab la fosquetat
Naturalesa sembla que ha dat
al *fosser* l' ombra propia al seus fins.

(1) Escrita ab colaboració de mon amich Ricart Calala-

Digitized by Google

Valls y montanyas cubreix la neu,
lo vent udola bruntzint llenger,
la torre altiva s' alsa de peu,
l' anima pia prega á son Deu,
poruch ne toca lo campaner.

L' espay esqueixa ruent lo llamp,
lo tró no para per tot retruny,
llarch cementiri n' apar lo camp,
dret ell vigila, de fret y fam
las dents retxina cloent lo puny.

¿Perqué suspira tant afanyat?
Perque contrama li ha estat la sort
¡que pochs cadavres, ay, n' ha colgat!
¡que pocas vidas, ay, n' ha dallat
esta invernada la tera mort!

Quant la campana toca á difunts,
lo fossé 'l pobre, de gust glateix,
perque cuant cava los clols profunts,
que se li endona á ell del que neix!
si ell sols somia los morts à munts!

Digitized by Google

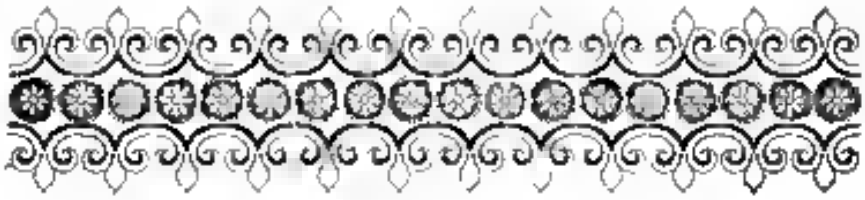

L' Amor

Quants dias he peusat en eix misteri
que li diuheu *amor*,
he vingut á dedun que també es acte
tant material com tots.

L' Humanitat es com un individuo
que aquí en la terra viu,
un ser material que tambe menja
á troch de no morir.

Amor es l' aliment de que 's sustenta,
vol viure d' estimar,
viure sensa estimar fora, depressa,
deixar de procrear.

Google

Cada ser humanal es una engruna
d' aqueix colos immens,
y aixis com tots menjém per nostre vida
per la seva estimem.

No 's pot negar que hi há golós que menja
pera menjar no més...
No fa falta tampoch aquí qui estima
per estimar, també.

Hi há alguns seis que son sols lo seu órgan,
son organ genital,
sa vida reproduhint reproduir veuhen
lo ser Humanitat.

D' altres n' hi ha que senten y sufreixen
sentne lo centre sensitiu de tots,
aquests per tots los altres d' amor penan,
y de l' humana especie son lo cor.

Y en cambi n' hi ha daltres à la terra
(y son los superiors)
que de l' Humanitat celulas grisas
per lo que pensan son.

Aquestos elaboran las ideas
qoe organisan lo mon
los altres sols renovan la sustancia,
aquestos son lo tot

Google

Lo dualisme humá

»Disfruta, viu felis, jamay reparis
en fer lo que creus be;
Religió y moral... oh, falsas joyas,
¿que valen? Poch... no res

»Disfruta, viu felis, curta es la vida,
no m ns res, viu bé,
la vida d' aquest mon molt prest s' acaba
y no n' hi ha cap més »

——

«Mira las tentacions que al mon te voltan,
no fassis d' ellas càs,
y guarda ton tresor, l' anima pura
de caure en lo pecat

Google

»Creu sempre, tingas fe, espera y resa,
desprecia 'l mon, lo mal,
la vida d' aquest mon... que significa?
l' eterna has de buscar.»

——

Jo sento eixas dos vaus que dins mi claman,
puch d' ellas escullir y 'm fan duptar,
¿que prova aixó? que à voltas dins cada home
llaytan dos entitats.

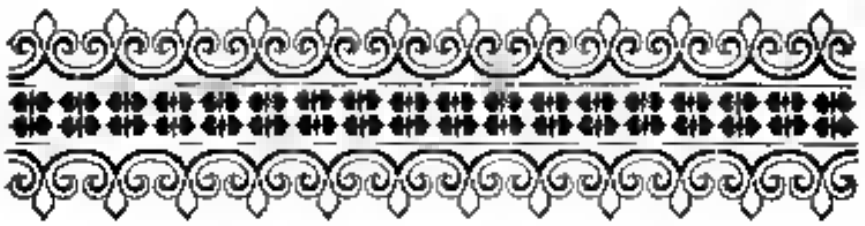

Finis Deus

Quant era petitet prou me pensava
que era lo mon de Deu obra perfecte:
—Va sortir de sa ma sols en sis dias
per regalarlo al hom' —tothom me deya.
Ignocent contemplava sas planuras,
ciutats, vias, canals, maquinas, terras
tornadas en jardins, armas y trajos,
los invents mes capdals de nostre ciencia.
L' home deu adorar à qui aixi 'l colma
de delicias y pleers, qui no 'l venera
no guarda gratitut, donemlhi gracias,
del ser, donchs, li devém la gracia inmensa.

Digitized by Google

Avuy se prou pel cert qne cuant del caos
Deu va fé surgí 'l mon, aixís no era,
no hi havia canals, ni ports, ni vies,
ni hi havia ciutats sobre la terra.

Sé que al estudi humá tant sola se dehuen
las joyas de mas preu; que de la Ciencia
las conqnistas mes grans fa mola pochs sigles
de l' increat é ignot l' home las crea.

De desde que aixó sé, que per Deu baixa
à dintre de mon cor la fé ignocenta,
y creix ma atmiració envers del home
que així en embelli 'l mon son sabé emplea

Si encar la Hnmanitat en moltas cosas
la ma d' un Deu creador sola hi sab veure,
no tardarà en saberne quinas causas
ne son la condició de sa existencia.

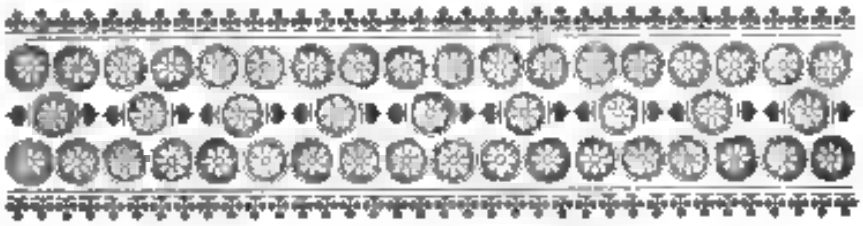

La follía humana

A mon amich Sebastia Tosquellas

En l' afany de saber que 'l consumia
un jove filosoph cridá à una fada,
fada que á son desitj sempre obehia ..
per son palau l' inmensitat tenia
y geni era del cel, de l' estelada

—Vull que 'm mostris del cel las maravellas
de lo inmens lo fí vull qne m' ensenyis,
vull saber clar qne hi há tras las estrellas,
si son com aqueix sol tan grans y bellas
à ferm' ho veure avuy vull que t' empenyis.

—Jo soch de ellas lo Geni. Prou podria
si 't plagués, eix misteri elá explicarte.
—Oirte y veure ensemps desitjaria,
la paraula ja avuy no té valia,
la ciencia 'l que no veu podrá negarte.

—Si tu en la ciencia humana ta fé posas
que 't demana tocar lo que has de creure,
no veurás pas las cosas mes hermosas,
mes ja que ma paraula negar gosas
segueixme cal amunt, t' ho vull far veure.

Sens perdre 'l jove la humanal figura
tras de la fada va passant estrellas
y esferoides que un sol en mitj fulgura,
y sempre á son devant veyent blavura,
y sempre enrededor mes maravellas.

. . . . . .

—¿La fí encara no ve d' aquest viatge?—
pregunta 'l filosoph ja en sa vellesa—
Cinquanta anys que corrém per eix paratge
surgint sempre al devant l' immensa imatge
del humá pensament ab la prestesa.

—Si á la fossa ton cos ja sents tu caure
pel pés dels anys que havem passat, repara
per si 'l fí del espay volas haure,
no volguent á mas veras rahons raure,
que al comensament som tot just encara.—

. . . . . .

Oh, tu, Humanitat, buscant febrosa
lo *quid* universal, lo *quid* que tanca
l' Inmens desconegut, mentida hermosa,
en ta febre eternal que may reposa
per veureho y tocarho vida 't manca.

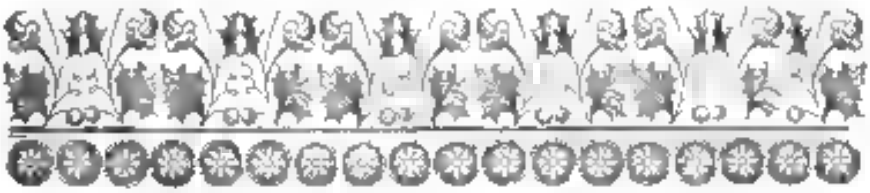

La lluyta eterna

«En lo intim del home apresonada
com prés que en calabós un crim espia,
l' ánima está y al cos, lluyta enconada
li mou de nit y dia.

»Es de materia vil lo cos del home
y l' ànima esprit pur, alé divina,
oin, oiu sos clams que no es pas broma
tant tremenda bronquina.

»—Oh, infiel cos—li diu—¿perque no paras
de gosà un sol moment? Ton ser modera
me estàs martiritzant, ¿que no reparas
que mort m' estas dant fera?

»A mi se 't va llugar perqué 'm salvessis;
no fassis cas del mon que al mal interna;
no se 't va dir pas nó que 'l mal busquessis
de ma perdició eterna.

»Passatgera en extrém sera ta vida,
tos bats parar podra 'l pes de una llosa;
¿que ne 'u treus douchs? tan sols vida seusmida
l' anima es la que gosa

»Serveix á qui 't creá si no ets de roca
impura me estás fent, torno rastrera,
de tos plahers á mi la culpa 'm toca;
jutjarme Deu espera.

»—Insensata! ¿que dius?—tonto seria
si tal com dius ho fes—lo cos contesta.—
Tinch que gosar, gosar de nit y dia,
¡si ja res mes me resta!

»Si una vida que tinch llenso al despreci
obrant com obras tu que un altre ansias,
¿ahont viure podré? seria un neci,
si tu 'l mateix farias...

»Farias com jó faig, dolsa es la vida,
la copa del plaher sempre està plena.
bevém, visquém, oh si' lo mon convida
plahers de tota mena

»Abandónam si vols, la culpa es teva,
¿perqué ab mi t' has unit? ¡que sía lliure!
Haig de gosar del mon, la vida meva
es curta y l' haig de viure.

»¿Qui va ser l' insensat que 'ns uní un dia
sens veure que al ruent foch juntava neu?—
Y l' ánima axí al cos li responia
—Qui 'ns va ajuntar fou Deu.»

Això un sant ha va somiá
y 'n va fé una teoria
que la ciencia li desfà
demostrantnos cada dia
l' unitat del ser humá.

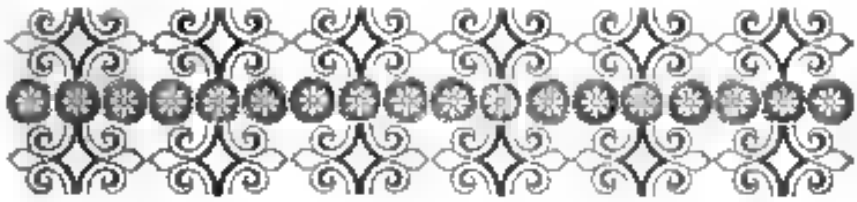

14 Juliol 1789

(Cent anys després)

Recordabo en ta ponsa, brau poble, una canturia
ya fa que 't rebelares en contra 'ls teus tirans,
del brau Rougat de l' Isle alsavas la canturia
donant à nobles déspotas, á vils sanyora de curia
lo cop mortal; oh pobla, ab l' ira de ta furia
la Llibertat alsavas y 'ns feyas tots germans.

Ja n' ha passat un sigle, cent anys ara cumpleixen
que 'ls héroes de la Fransa van exclamarse axí:
«Que muyran tots los déspotas, la mort prou se merelxen
que muyran los vils nobles, los nobles que oprimeixen,
los que 'l treball del poble villans se compartaixen
que muyran! son imperi infaust avuy te fi.»

A cops de mall caigueren los panys de la Bastilla
que 'ls mes braus fills del poble guardava en son recint,
aquell padró d' infamia d' un poble ya s' humilla,
y cau desleta en runas, que 'l poble quan perilla
la seva honra, prompte la llamp de sa ira brilla
que tot ho incendia y tot ho va destruint
Son ultim esfors foune, sa vida se agotava,
volguant de cop alsarse sobre son trono excels
va 'l poble despertarse, lo poble dormitava,
de sos butxins las mofas saugrentas soporlava
mes quant vegé sa copa de fel que ya 's vessava,
—Acabém! cridá ab rábia—prou sufrí insutls crudels—
Y de solís y tronos y ceptres y coronas
y distincions y faixas y honors, feu un fardell,
fardell de roba bruta que 'l riu dugué á las onas,
fardell de roba bruta, escarni de personas
que 'l poble brau y digné ab mol pocas estonas
per netejá la Fransa lo va tira al burdell
Del Sena en las riberas s' aleá la guillatina
gros monstre que engolia á la Fransa feudal,
un cap caigué per terra, morí la lley divina
¡lo cap del qui Rey era va rodar com joguina!
y caps y caps tallantne morí faya repentina
la oranch arístocràtich en roija bacanal

Los héroes triunfaron. Cent anys ara cumpleixen!
Vosaltres sou mos pares qui vareu da aqueix pás
Sos fills avuy al monstre en pau altre cop deixen,
y monstres mes terribles que aquell altre cop neixen,
las glorias que 'ns llegareu avuy ja no floreixen
y altre volta ya torna la hidra á rebifás.

Que fas adormit poble que imbecil no soportas
que s' aixequin bastillas y que 's rebifi 'l cranch?
las hidras que tallaren tos pares no son mortas,
a las Bastillas d' ara hi posan d' or las portas,
ab lo que ells rebutjaren avuy tú t' hi conhortas,
tu al fanch ara 't revolcas si ells van sacudí 'l fanch.

Ja acaba 'l dinou sigle, aquell que s' anomena
de las llums, de las ciencias y de la Llibertat,
lo sigle que avuy marxa sensa cap grou ni pena
á conquistar ideas de tota sort y mana,
paro que deix que 'l poble ajunyeixi l' esquena
ab un nou feudalisme, lo de la Propietat.

Mes ja la llum s' escampa y no tardará gayre
en que á sa claror veja lo poble sos perills,
y alsantse un altre volta contra ells un brau rimayre
un cant de *¡Alsat poble!* atronará pel ayre
y fent de cada hom' lliure un brau, un destralayre
lo que 'eren los pares, demà ho faràn los fills.

Aixís caurán las manyas ab que una rassa innoble
de Juheus y de fenicis sab traure or fins del fanch,
lliguemnos tots ¡oh pobles! d' amor ab un llas doble,
expurguóm de nosaltres lo que no es just ni es noble,
eixó que rich se torna menjant la sanch del poble...
La Justicia no arrele si no es regada ab sacch.

14 Juliol 1889

¡Pátria!

A D. Valentí Almirall

Poetas de gran volada,
permeteume una vegada
unir à vostres ma veu,
la pátria no 's te olvidada,
may la pàtria olvidareu

Ahi altiva, avuy suferta,
sempre es digna de la oferta
del brás del fill que no es bort,
donemli donchs tots, que certa
victoria 'ns dará la sort.

No volem pas ser mes que altres
menos dignes que nosaltres
que avuy son nostres senyors;
lo fort crit que llensem naltres
es de *¡abaix los opressors!*

Volém que l' abras d' Espanya
no siga l' abràs que escanya
engendrat per la opressió,
volém l' abràs de companya
senyal d' amor y d' unió

Catalunya avuy s' obliga
á donar sa ma d' amiga
á tots los pobles del mon,
si avuy un tirá le bi lliga
los pobles ab ella son!

Ta fills encar que l' estiman
y a ser noble y gran l' animan
ab tota la fé del cor,
lo cant que sos poetas riman
es lo cant del patri amor.

Cant d' idea gran y noble
que sab compendre bé 'l poble
encés per amor sagrat,
cant que mou la roca inmoble
com alé da tempestat.

Soldats de la pátria mia
arribat ja n' es lo dia
de sacudirne tot jou,
deu morir la tirania
al morí 'l sigle dinou.

Obrers que feu del fil malla,
treballant tal com traballa
de Silasia 'l teixidor,
teixiu prompte una mortalla
per amortallá 'l traidor. (1)

Los qua 'l ferro fort bateu
foch y ferro aprofiteu.
feu armas, templeu l' acer,
que no es just confiá en Deu
quant se pot d' hom' paga fer.

(1) Vegis la poesía d' Heine, *Los teixidors de Silesia*

Habitant de la campinya,
tu que llest podas la vinya
no esmossis gaire 'l podall. .
Deus podar á qui 't rampinya
lo fruyt sagrat del treball.

Llenyater de la montanya,
tu que tens la forsa y manya
esmola be la destral;
hi ha un mal arbre al mitj d' Espanya
y es precís d' arrel tallal

Herens de noble ralea,
cervells que engendreu l' idea
dins de vostre pensament,
com Creador que la llum crea
creëu vosaltres l' invent.

Siga sempre vostre guia
per la noble y recta via
lo progrés que llu com sol,
feu que nostre pátria sia
lo cor del poble espanyol.

Lo cor hont lo sanch genera,
sava que la primavera
ha d' infundirli virtut
fentli recordar lo que era
sacudint l' esclavitut.

Lliure es l' hom, la Patria es lliure,
si un malvat codich va escriure
un dia un malvat tirá,
l' home y la Pàtria per viure
com es just l' han d' esqueixá.

Soldats de la pàtria mia,
arribat je n' es lo dia
de sacudirne tot jou;
deu morir la tirania
al morí 'l sigle dinou.

Digitized by Google

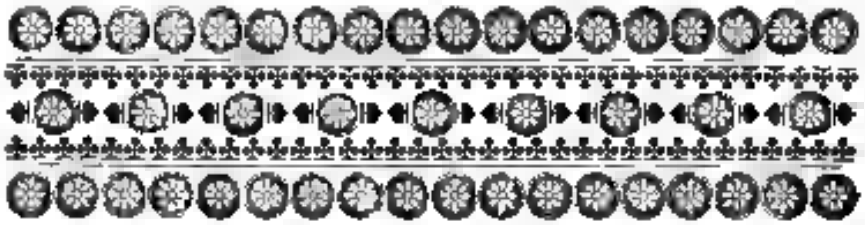

Lo somni de l' infidel

Quant en profont silenci tot reposa
avansada la nit,
á descansar se enva l' infiel esposa
al costat del marit.

No bé 'l son ha acluclat las suas parpellas
comensa à somiar,
y somiant te visions à quals mes bellas
que la fan pantejar.

Somnia ab son amant que tant estima,
per fi al costat se 'l veu,
y correntlo á abrassar, ab foch s' hi arrima
y abrassa al marit seu.

—Que t' estimo!—li diu—oh, si ets ma vida.
Vals mes que mil milions,
besante soch felissa...—y desseguida
l' umplena de petons.

Al sentirse aquells besos que l' arboran
se desperta l' espós,
y de content sos ulls llágrimas ploran....
y s' adorm tot ditxós.

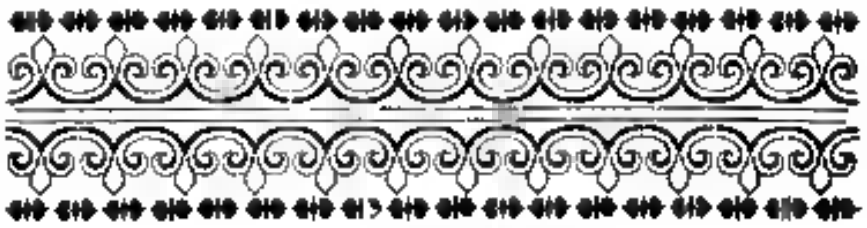

Los tres destins de la dona

A Apeles Mestres

Quant la mas bella criatura
surtí de mans del Creador,
Deu, Satanás y Natura
van disputarse son amor

Tot estenentli 'ls seus brassos
Deu va dirli: «'T vull per mí,
vull lligarte ab sagrats llassos
per condurirte 'l bon camí.
»Ton nort será *Fé* sagrada
me creuràs Omnipotent,
y del matí á la vesprada
me tindrás sempre present

»Virginal y casta y pura
del mon sempre fugirás
fent del convent sepultura
y al morí al cel naixerás.»

Diu *Satán*: «Ningú t' estima
com yo ab amor fins al cim,
bellesa que 'l Creadó anima,
per tu un pecat sera un crim.
»Jo 't portaré de companya
per mostrarte als ulls del mon,
no es vritat, no, 'l mon n' enganya
grans y bons sos plaers son.
»Vull que tas formas preuhadas
del hom' sigan dols encant,
vull que tas carns nacaradas
sigan per ell encis gran.
»Vull que portis l' ambrosia
que á tots darás per igual,
disfruta y viu, fés l' orgia
y gosa á la bacanal.»

*

Y ab dolsor digué *Natura*.
«Bella Joya, vina ab mi,
sent la mes bella criatura
dech senyalarte un gran fi.
»Estima á l' home ab fé entera
y entregat ab lleal cor,
no oblidis que la primera
de las virtuts es l' amor.
»Tindràs fills que 't diràn mare,
t' aymarán ab amor gran;
estimale tú, y al seu pare
hónral que es un deber sant.
»Sobre 'l que 't dich reflecciona
y atent mas inspiracions,
pensa que al mon hi es la dona
per renovar las nacions.

* * *

Desde aquell dia las donas
cap als tres destins se enván;
ab la *Natura* las bonas,
ab *Deu* las mes beneytonas,
las perversas ab *Satán*.

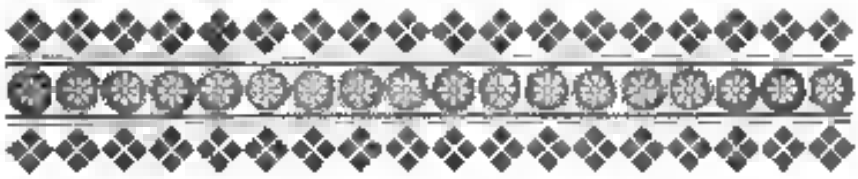

Jo crech que sí

Al portarma aquí à la terra
la Natura ó bé l' etzàr,
(puig que á voltas també s' erra)
jo crech que 's va equivocar.
La flor de la jovenesa
he passat y encar no sé
(mireuvos si es gran raresa)
aquí al mon que hi baig de fé.
Per quin fi Deu creà l' home
prou que ho sab tot bon cristiá
sena faltarhi un punt ni coma
si es que bé ho vol practicá.

Tant sols jo vaig sempre cego
al navegar per est mon,
dono un pas y ja m' anego
en tals mars per mi sens fon
Nadán cap als fars que oviro
vaig mos brassos estenent,
y aixis que salvat me miro
ya m' enfonzo novament.
No puch abordá las platges
hont l' arena es un rocam,
¡com m' espantan sos rocatges!
jo mes dolsas platges am
Quants cops la ma salvadora
m' ha allargat algun amich,
mes ay', prompte tot alhora
m' ha deixat entre 'l fatich.
Amichs? amichs? pron me 'n sobran
per cavalcar sobre meu
perque aixis si un cas sossobran
vos sou lo que us enfonzeu.
Tant sols jó que duch sa carga
l' ona amarga 'm va ofegant,

com l' onada es tan amarga
lo viure trobo amargant
Vaig creurer qne amor es vida
y amor busco ab gran dalé·
si la vida es aburrida
qni no estima ho pot sahé.
Mes jo tot hi tenint ganas
d' estimar no trobo amor
«ditxa» «amor» paraulas vanas
que no conéix lo men cor.
Soch un home, y tenint vida
com altres mon cor no viu;
ja sento la mort que 'm crida,
l' unich plaher qne 'm sonriu.
No estranyeu que de la terra
tant agust vulga marxar,
la Natura també s' erra
y al portarme aquí 'a va errar.

DEL COR Y DEL CERVELL

Del cor y del cervell

I

Las mevas parpellas son
d' un immens teatre teló
lo coliseu es lo mon
y jó soch l' espectadó.

II

¿Com escriurá pensaments
lo pobre autor desgraciat
que ab prou feynas temps li queda
per pensar lo que escriura?
¡Pobre pensa la del pobre
que ideas ha de engendrar
vivin sempre preocupada
del ha de menjar demá!

III

La vida d' aquest mon es ilusoria
nefasta y aburrida,
sols l' etern benestar se te en la gloria ...
mes jo us la dono toto cuon me morio
per cinch minuts de vida.

IV

Esclau d' un poder malvot
ero antes lo poble brau,
ara es, puig que ha triunfat,
dominant la llibertat
de la llibertat esclau.

V

Un pobre que per la vila
captava lo dia avans,
estirat, mort de miseria
sota 'l porxe 'l von trovar
La gent a carrera feta
anava per enrotlla 'l,
y casi tothom plorava
al veure 'l mert y glossat
—Pobre home! ¡mort de miseria!—
deya una veu general.
—Qui no 'l feya passá á coso
que li hauria donat pá —
(Pero cap dels que aixo deyan
hi va pensá al dia avans.)

VI

Jo t' alabo de cor, mare Nature,
perque al fernos baixá á la sepultura

al acabá una vida tant amarga,
nos dons l' etern repós, eixa ventura
tan silenciosa y llarga.

VII

Al temps antich lo patrici
despótich, cruel y pervers
als esclaus negava l' aigua
y 'ls feya morir de set.
Pero avuy la plutocracia
reyna del mon y senyora,
los medis nega á molts genis
qu' es moren de set de gloria

VIII

En sense religió y en sense rita
mes que 'l Papa tindré gran mon imperi
venint al meu costat tots los que duplin
quedantse per sa part tots los que cregun.

VI

¡Que es gran l' immensitat! No ta pas terme.
¡Que banich es lo mon que habita l' home!
Va donar Deu á Adám d' eixa gran casa
si, l' usdefruyt, pero 'l va treurer fora.
¡Crear tanta grandesa pal que havia
de ser de sos amors fruyt predilecta,
pera ferlo trucar de porta en porta
y quedarse á dormir á la serena!

X

Si una pena ocupés lloch
dintre al cor, ahont tant amargan,

y 'l número que l' embargan
l' umplissen molt ó be poch,
per mes que flexible ha estat
en tot temps lo cor humá,
lo meu. ay! cuant de temps há
que s' hauria rebentat!

XI

No hi há ningu que al veures ja morint
no pensi viure encar deu anys ó vint.

XII

Si per un casual fenómeno
la lluna vingués al mon
haventhi entre 'ls dos contacte
passantshi sense dostorb,
quant aviol aquest mon nostre
se quedaria tot sol,
que es mon de dolor la terra
y so 'n vol un de millor.
Pero veurian quant prompte
tot allí ne foran plors
que sols los homes son causa
d' aqueix malestar del mon

XIII

Quant te moris, aymia, entre las sombras
me sortirás, ¿ho sents?
Me dirás si ets al cel à gosar gloria
ó bé a sufrí al infern
Si tú ets al cel, Rosela, per anarhi
seré un fidel creyent,
y si las penas eternals sufreixes
renegaré de Dou

XIV

Si avuy lo mes natural
per disfressar-se es anar
diferent y desigual
del que ur no 's sol disfressar,
ab los temps que van corrent
me atrevesch á aconsellarte
vestéixte d' home decent
y tothom vindrá á mirarte.

XV

Despreciada dels homes en lo terre
á Deu se consagrá
¿Quin sacrifici fá la que regale
á son Deu lo que 'l mon no vol gosar?

XVI

Pel que beu bon moscatell
d' aquell groguench, ranci y vell
ab paladar delicat,
tan bon gust té la glopada
si es en copa cizellada
com en un got esquerdat.

XVII

A la vida d' avuy, hont lo cor prova
lo sufrir y 'l gosar, á aquexas lluytas
de moments de ploher, d' amargas cuytas
mentres dura la cual descans no 's trova,
prefereixo aquells jorns que 'ns divertiam
quant ignocents viviam,
quant sense goig ni pena
jugavam quatre amichs á qui mes bota

corrent sobre l' arena,
y agafant atrevits una pilota
nos la tiravam fort en mitj l' esquena.

XVIII

Pera lograr lo que vols
tu que de casart' tens ganas,
tens una cosa de mes
y un altre cosa 't fa falta
Tens un cor tendre ignocent,
pero un perill t' amenassa
puig l' hermosura del cor
no la portas a la carat...

XIX

Nin que des lo bressol lleuger que 't gronxa
suspiras cansirós y rebech ploras
perque 't falta un mugro suau que mulli
de ttet ta seca gola,
espera, espera encar, quant home sigas
pot ser també la fam te dará angoixa
per un tros de pá que alcansar pugas
tindrás que delirar horas y horas

XX

De lo que es gloria té tal ignoranera,
que per eternisar son nom voldria
que sos versos tinguessen l' importaneia
de veures en lo llibre que 'l gust guia
citats per no tení gens de sustaneia

XXI

Las horas de ma alegria
sempre ab mos amichs millors

las he passadas, sens altres
no te alegria mon cor
Mes las horas de amargura
que he tingut de sufrí al mon,
ningú m' ajuda á passarlas
¡sempre las sufreixo sol!

XXII

¡Oh Natura! tu 'l mon omples de galas
ab moltas de las cuals l' home coronas,
y ell per agrahi ab lo que 'l regalas
á las que útils li son nomena *bonas*
y á las que inútils creu namena *malas*.

XXIII

Tu envejas la meva ciencia,
yo envejo los teus diués,
tu envejas molt poca cosa,
jo sí que no envejo rés.

XXIV

Hi há qui creu ané al cel, lloch d' armonia
fugint de l' aspre terra,
hi aixís que de la mort li arriba 'l dia
ab los llansols s' aferra.

XXV

Si hi há un geni que ab sas obras
á l' humanitat exalta,
mentres ne viu te igual gloria
que 'l que escriu llibres sens gracia.
Pera donarla al primer
diràn la gent ilustrada.

tots los sabis t aplaudeixen,
tots los cors nobles l' aclaman
Pera donarla al segon
diuhen molts sens immutarse,
¡contra ell fins escriuhen llibres
los critichs de mes gran fama!

XXVI

Viatjant y contemplant l' hermós paissatje,
la vida, vareig dir, es un viatje.

XXVII

Estranya preocupació
era la dels temps que creyan
que 'ls pecats que 'ls mortals feyan
los castigava 'l Senyó.
Y 't frare superb y altiu
al que en sa opinió pecava
per si Deu se 'n olvidava
al foch lo portava viu.

XXVIII

Gutemberg es lo mes gran alquimista
á son saber y enginy devém l' imprenta,
l' imprenta, 'l gran gresol, l' instrument mágich
hont depurarse pot la sacra idea.

XXIX

Per finí sa obra imperfecte
Deu va fé un home d' argila
y va darli vida y sanch,
y després lo tal subjecte
tot cavila que cavila
s' ha pastat un Deu de fanch

XXX

A dalt d' un pal de telégrafo
va enfilarse un coragol
y entre 'l fil-ferre y la fusta
va dormirse com un soch
Mentres que tranquil dormia
lo fil envoltant lo mon,
portava de totas bandas
noticias de sensacio
¡Quanta gent sobre la terra
se porton com caragols,
dormint tant fort que la ciencia
ni 'l progrés no 'ls trenca 'l son

XXXI

Un tonto presumit aixis me deya
—Es tant gran mon poder, que si un ull tanco
posantmo sols un dit devant l' ull manco
podré deixar tapat lo cel que ans veya.
—Dirli no vaig gosá; ¿y que l' importa
al cel de tu y ton dit? son follas papas
ab que ton cervell pobre s' aconborta,
ton dit no tapa 'l cel, ton cervell tapas.

XXXII

Senyors, de malicia peno
quan sento dir pel carrer
que la religió ve á ser
per la societat *un freno!*
Freno també l' anomano
si bé ab intenció al revés,
puig que enemiga com es
de las progressivas modas,

es *un fré* que estreny las rodas
que du 'l carro del progrés

XXXIII

Las ratllas que aquí jo he escrit
m' han amargat molt la vida.
¡No m' hauria amargat tant
si m' hagués begut la tinta!

Punt final

Deu en sis dias lo món
va fé ab sols sa voluntat,
y al seté 'l vegé acabat
y s va dá á un repós profor

Lo mon es perfecte? No,
ni menos lo va arreglá
ab lo jorn que li sobra
després de sa creació.

***

Si imperfecte est llibre meu
de mas mans surt, prou me pena
que hagi de ser de la mena
de las obras del bon Deu

Ultim dia de l' any 1890

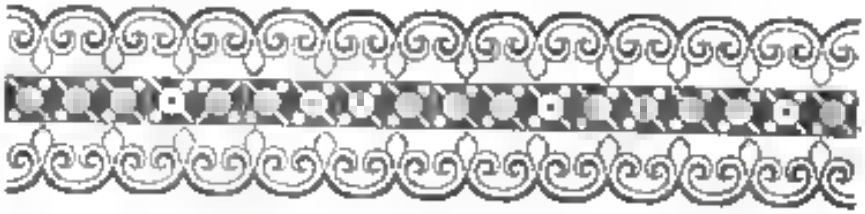

TAULA

En Joseph Aladern. VII
A la ploma. 1
Homo ferus. 3
Las llissons del Diable. 7
La Recíproca 11
Clam d' Eva. 13
Lo Nou Tantalo 17
Datos per la Historia 21
Tot se ven. 23
En la mort d' un amich. 25
Anti-darwinisme. 27
Lo minayre. 29
La vera y la falsa gloria 33
Lo Clam del explotat. 35
Las dos llosas 37

Digitized by Google

¡Ja n' hi há prou! 39
Drama terrible 43
La Justicia Divina 45
La Lley. 47
Anyorant la Pátria 49
Postum 55
Dilema 59
Atavisma. 61
La mort d' un Deu 63
L' Enterramorts 65
L' Amor 67
Lo dualisme humá 71
Finis Deus 73
La follia humana 75
La Lluyta eterna 79
14 Juliol 1789 83
¡Patria!. 87
Lo somni de l' infidel 93
Los tres destins de la dona 95
Jo crech que sí. 99
DEL COR Y DEL CERVELL 105
Punt final 115

y Google